

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: N.Mazur)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N.Budăi, V.Mihaila, Iu.Cotruță)

Î N C H E I E R E

16 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Timofei Mihalciuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Timofei
Mihalciuc împotriva Întreprinderii de Stat „Centrul de Pregătire a Specialiștilor
pentru Armata Națională” cu privire la încasarea salariului, a prejudiciului moral și
a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 noiembrie 2018, Timofei Mihalciuc a depus cerere de chemare în
judecată împotriva ÎS „Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata
Națională” cu privire la încasarea salariului, a prejudiciului moral și a cheltuielilor
de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 20 martie 2017 în baza
contractului individual de muncă nr.10/17 a fost angajat ca paznic pe 0,87 unități, în
cadrul ÎS „Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională” filiala
Chișinău, cu un salariu de 1827 lei lunar, termenul contractului fiind de un an.

A relatat că fiind salariat și-a îndeplinit cu strictețe toate obligațiile contractuale
și indicațiile superiorului, aspect ce nu poate fi afirmat și de angajator, or, pe
parcursul valabilității contractului menționat acesta a admis multiple ilegalități
îndreptate față de reclamant, începând cu salariul, care era sub minimum garantat de
stat, cu orele de muncă neplătite, dar lucrate peste graficul de muncă și finisând cu
exercitarea unei profesii suplimentare de fochist, care nu era reflectată în contract și
pentru care la fel nu a fost remunerat.

A menționat că dezacordul cu aceasta reclamantul l-a expus de nenumărate ori
pârâtului atât verbal, cât și în scris prin cerere prealabilă din 01.08.2018,
recepționată de ultimul conform avizului de recepție la data de 09.08.2018, însă ca
de fiecare dată pârâtul lăsa cererile lui fără soluționare.

Cu referire la salariul neplătit conform lucrului efectiv făcut și în corespundere
cu cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, Timofei Mihalciuc a
relatat că părțile au convenit în baza contractului individual de muncă că angajatul
urmează să exercite 0,87 unități din funcție, acesta de facto a muncit în proporție de
1 unitate, iar în unele cazuri chiar mai mult.

Angajatorul îi calcula salariul din raportul a câte 144 ore pe lună, fără a lua în considerare orele reale lucrate, or acesta lucra în zilele lucrătoare de la 17.00 până la 08.00 (adică schimbul era de 15 ore de lucru) iar, în zilele de odihnă schimbul era de 24 ore de lucru, iar dacă de sumat orele efectiv lucrate în fiecare lună, se primea mult peste 144 ore lunar, motiv din care pârâtul urmează să achite diferența salariului neplătit și anume: 2061 (orele efectiv lucrate de angajat)-1682 (orele calculate de angajator) =379 ore diferența, dintre care 38 ore conform tarifului de 12,43 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 488 din 20.04.2016) și 341 ore conform tarifului de 14.09 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 242 din 26.04.2017), în sumă de 4804,69 lei.

În total, pentru neachitarea salariului deplin și conform salariului minim stabilit conform HG nr. 165 din 09.03.2010, cu modificările menționate în dependență de an, angajatorul trebuie să achite reclamantului suplimentar la salariul deja achitat suma de 5277,03 lei.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 488 din 20.04.2016 cu privire la modificarea punctului 1 din HG nr. 165 din 09.03.2010 cu privire la quantumul minim garantat al salariului în sectorul real este specificat că - începând cu 01.05.2016 quantumul garantat al salariului în sectorul real se stabilește în mărime de 12,43 lei pe oră sau 2100 lei pe lună, calculat pentru program complet de lucru în medie de 169 ore pe lună.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 242 din 26.04.2017 cu privire la modificarea punctului 1 din HG nr. 165 din 09.03.2010 cu privire la quantumul minim garantat al salariului în sectorul real este specificat că - începând cu 01.05.2017 quantumul garantat al salariului în sectorul real se stabilește în mărime de 14,09 lei pe oră sau 2380 lei pe lună, calculat pentru program complet de lucru în medie de 169 ore pe lună.

A comunicat că pârâtul la calcularea salariului pentru rele de noapte nu a luat în considerare prevederile legale și nu a calculat corect salariul reclamantului, motiv din care acesta urmează să achite această diferență și nume: 936 ore lucrate noaptea, dintre care 112 ore conform tarifului de 12,43 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 488 din 20.04.2016) și 824 ore conform tarifului de 14.09 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 242 din 26.04.2017). În total pentru neachitarea orelor lucrate noaptea angajatorul trebuie să achite reclamantului suplimentar la salariul deja achitat suma de 6503,16 lei.

A afirmat că a lucrat și în zile de sărbătoare, însă pârâtul la calcularea salariului pentru aceste zile, nu a luat în calcul prevederile legale și nu a calculat corect salariul reclamantului, motiv din care acesta urmează să achite această diferență și anume: zilele de 16.04.2017, 01.05.2017, 08.01.2018 conform Codului Muncii a RM sunt declarate zi de sărbătoare.

Respectiv lucru efectuat în aceste zile urmează să fie achitat dublu. Ziua din 16.04.2017 urmează a fi achitată dublu conform tarifului de 12,43 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 488 din 20.04.2016). Zilele din 01.05.2017, 08.01.2018 urmează a fi achitate dublu conform tarifului de 14.09 lei pe oră (Conform Hotărârii Guvernului nr. 242 din 26.04.2017), iar în total pentru neachitarea orelor lucrate în zilele de sărbători angajatorul trebuie să achite reclamantului suplimentar la salariul deja achitat suma de 974,64 lei.

A notat cu referire la salariu pentru cumularea funcției de fochist: pe lângă funcția deținută, pentru perioada rece a anului (adică timp de patru luni, decembrie 2017, ianuarie-martie 2018), aspect care nu intrau în atribuțiile funcției sale, însă era impus de angajator.

Astfel, pentru neachitarea funcției cumulate de fochist angajatorul trebuie să achite reclamantului suplimentar la salariul deja achitat suma de 4628,6 lei.

A susținut că din motiv, că pârâtul nu și-a îndeplinit obligațiile privind plata integrală a salariului, reclamantul efectiv a fost limitat în posibilitatea de a duce un trai la limita existenței, fără a avea posibilitatea de a-și procura minimul necesar pentru existență. Acesta fiind la vârsta de pensionare este purtat pe drumuri fiind și atras în litigiul dat involuntar, motiv din care s-a înrăutățit și starea de sănătate a acesteia, aspect care poate fi dovedit de extrasul medical și evoluția stării de sănătate pe parcursul perioadei date.

Prin urmare a solicita încasarea prejudicial moral în sumă de 50 000 lei ce reprezintă minimul prejudiciului moral efectiv suportat de consumator.

A explicat cu referire la cheltuielile de asistență juridică: dat fiind faptul, că pârâtul nu și-a îndeplinit obligația contractuală și legală, involuntar reclamantul a fost atras în proces de judecată și a fost nevoit să suporte cheltuieli de judecare a pricinii care constau din cheltuieli de asistență juridică achitate avocatului în mărime de 1500 lei.

Prin hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la ÎS „Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională” în beneficiul lui Mihalciuc Timofei salariul neachitat în sumă de 2532,39 lei, penalitatea de întârziere în sumă de 6358,83 lei, prejudiciul moral în sumă de 2500 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 3000 lei, iar în total suma de 14391, 22 lei. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat de la ÎS ”Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 266, 74 de lei (f.d.145, 150-158).

Prin decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Vasilachi Alexandru în interesele lui Timofei Mihalciuc și s-a menținut hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a invocat că apelantul-reclamant Mihalciuc Timofei atât în acțiune, cât și în cererea de apel invocă că el efectua lucru efectiv pentru un întreg salariu și că nu i s-a achitat salariul în corespundere cu cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, suma achitată fiind una mai mică, acumulându-se o restanță la salariu de 5277,03 lei.

Instanța de apel a menționat că urmează a fi respinsă alegația apelantului Mihalciuc Timofei cu privire la încasarea salariului pe o unitate, deoarece în contractul individual de muncă nr.10/17 din 20.03.2017, negociat și semnat de părți a fost stabilit că Mihalciuc Timofei va fi angajat ca paznic pe 0,87 unități cu salariul de funcție lunar de 1827 lei.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că în perioada 01.05.2017-31.12.2017, acestuia i-a fost calculat salariul reieșind din salariul de funcție lunar de 1827 lei, pe când salariul mediu lunar în sectorul real era de 2380 lei, iar reclamantul lucra pe 0,87 unități, ultimului urma ai fi calculat un salariu de 2070,60 lei.

Astfel, instanța de fond just a ajuns la concluzia de a încasa de la Î.S. ”Centrul de Pregătire a Specialiștilor pentru Armata Națională” suma de 1954,39 lei pentru necalcularea corectă a salariului pentru 7 luni (ce constă din 1838,16 lei salariu direct și 116,23 lei indemnizația de concediu).

Cât privește cerința apelantului Mihalciuc Timofei cu privire la obligarea pârâtului de ai achita salariul pentru orele de noapte lucrate în sumă de 6503,16 lei, instanța de apel a considerat că prima instanță întemeiat a dispus respingerea acestui capăt de cerere deoarece lui Mihalciuc Timofei i-a fost stabilit salariu lunar de funcție corespunzător funcției deținute de paznic de noapte, de specificul muncii prestate, lucra de la ora 16.30 până la 7.30 și 2 zile de odihnă, fapt demonstrat și prin graficele de serviciu, extrasele din registru, din care rezultă că se primea schimbul la ora 16.30 și se preda la orele 07.30. Din aceste considerente, nu există nici un temei legal de a i se achita apelantului salariu suplimentar pentru munca efectuată noaptea

Conform art. 330 alin.(1) lit.e) Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de reținere a plății salariului. Alin.(2) al aceluiași articol stipulează că, în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, art.225 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Potrivit articolului 329 Codul muncii al. (1) angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.(2) Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți.

În conformitate cu art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i sa cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

În corespundere cu art. 1423 alin. (1), (2) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de apel a remarcat faptul că legislația nu oferă o enumerare exhaustivă a modalităților de exprimare a prejudiciului moral. Prin urmare, stabilirea condițiilor reparării prejudiciului moral și a cuantumului sumei compensatorii pentru fiecare caz concret revine instanței de judecată, pornind de la circumstanțele individuale ale cauzei.

La 15 aprilie 2021 Timofei Mihalciuc a declarat recurs împotriva deciziei 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat prevederile art.432 alin. (3) lit. a,) b,) c) Cod de procedură civilă.

S-a indicat că, soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 11 februarie 2021 și expediată participanților la proces la 04 martie 2021, însă la materialele dosarului lipsesc date de recepționare a deciziei recurate.

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 15 aprilie 2021 se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 12 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul

de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Timofei Mihalciuc.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Timofei Mihalciuc împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru